

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Hamari, N., Hildén, N., Kaurala, K., Rainto, S. & Kinisjärvi, M. 2022. Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta – miten tukea väkivaltaa kokeneen kumppania? Oamk Journal 54/2022. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022042831076>

Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta – miten tukea väkivaltaa kokeneen kumppania?

28.4.2022 - Hamari Niina, Hildén Ninni, Kaurala Katarina, Rainto Satu, Kinisjärvi Marja

Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta loukkaa henkilön seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Se voi olla psyykkistä, fyysistä tai sosiaalista. Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneelle löytyy paljon tietoa aiheesta, mutta kumppanille kohdistettua tietoa ei juurikaan ole saatavilla. Kumppanin tarvitsema tuki ja väkivallan vaikutukset parisuhteeseen unohdetaan helposti.

Seksuaalisen väkivallan kokemukset vaikuttavat uhrin lisäksi usein hänen kumppaniinsa ja parisuhteeseen. Silti kumppanin tarvitsema tuki unohtuu helposti. (Kuva: Kristis Luhaers/unsplash.com)

Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta vaikuttaa uhrin lisäksi hänen kumppaniinsa. Kumppani saattaa kokea hyvin samanlaisia tunteita kuin uhri. Kaikki tunteet ovat sallittuja, ja niiden käsittely on osa kumppanin tukemista tilanteessa, jossa oma puoliso on kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa. Tilanne voi nostaa kumppanille mieleen monenlaisia tunteita, kuten huolta ja hämmennystä. [1]

Uhrin kokemus voi vaikuttaa parisuhteen seksuaalisuuteen ja läheisyyteen. Uhri ei välttämättä halua kumppanin kosketusta tai kykene seksuaaliseen kanssakäymiseen. Kumppanin on hyvä muistaa, ettei se johdu hänestä, vaan uhrin kokemuksesta. Uhrin ymmärtäminen ja tukeminen voi olla kumppanille raskasta, joten myös kumppani tarvitsee tilanteessa tukea ja ohjausta. [1]

Seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan seuraukset

Seksuaalisen väkivallan ehkäisy kuuluu seksuaaliterveyden edistämiseen [2].

Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta voi olla psyykkistä, fyysistä tai sosiaalista loukaten ihmisoikeuksia ja yksilön koskemattomuutta. Se vaikuttaa kielteisesti ihmisen seksuaali- ja lisääntymisterveyteen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta voi olla ihmissuhteesta riippuen muun muassa ahdistelua, häirintää, koskettelua, raiskauksia, inestiä tai nöyryyttäviin seksuaalisiin tekoihin pakottamista. Lisäksi seksuaalisuutta loukkaavaan väkivaltaan voivat kuulua kiristäminen, johdattelu, nimittely, seksuaaliset puheet, kuvaaminen ja seksuaalisten kuvien levittäminen. [3] [4] [5] [6]

Seksuaalisella väkivallalla on uhrille ja hänen läheisilleen kauaskantoisia vaikutuksia. Se vaikuttaa myös uhrin kumppaniin ja parisuhteeseen [1] [4].

Seksuaaliväkivallan tekijä loukkaa kohteeksi joutuneen seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyttä [3] [5].

Pahimmillaan seksuaaliväkivalta voi aiheuttaa pysyvät traumat. Seksuaaliväkivalta aiheuttaa kohteeksi joutuneessa pelon, syyllisyyden, häpeän ja alistuneisuuden tunteita. Kohteeksi joutunut ei välttämättä uskalla tai pysty pyytämään apua. Seksuaaliväkivallan uhreja voivat olla niin miehet kuin naiset. [5]

Kumppanin tukeminen

Kumppanilla on tärkeä rooli seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kohdanneen vierellä. Kumppanin on ymmärrettävä, ettei hän voi äkkiä parantaa uhrin oloa, vaan se vaatii aikaa. Oman kumppanin kokema seksuaalisuutta loukkaava väkivalta voi aiheuttaa monenlaisia tunteita. Osa tunteista saattaa olla epäilyä, vihaa, syyllisyyttä, asian vähättelyä tai pelkoa. Myös avuttomuuden tunteita voi herätä.

Uhrin kumppanina voi ilmetä halua poistaa asia tai tapahtuma toisen ihmisen elämästä sekä poistaa toisen tuskaa. Uhrin kumppanilla voi pyöriä monenlaisia kysymyksiä mielessä. On siis hyvä pysähtyä ja antaa aikaa molemmille. Tiedon hankkiminen sekä vierellä kulkemisen ja tukemisen rooli korostuvat. On hyvä muistaa, ettei uhrin kumppani ole ammattihenkilö eikä terapeutti. Läsnäolo ja luotettavuus ovat tärkeintä. Uhrin kumppanille voi myös suositella ammattilaiselle juttelemista, mikäli raskas aihe painaa mieltä ja sitä haluaa purkaa. Ammattilaiset käyttävät työssään samanlaisia ohjauksen ja tukemisen työkaluja niin uhrin kuin tämän kumppanin auttamisessa. [4]

Kumppanin tarvitsemaa tukea ei saa unohtaa. Uhrin tukeminen voi olla raskasta, ja tapahtunut saattaa järkyttää myös kumppania. Kokemuksen käsittely vaatii aikaa ja usein ulkopuolista apua. Kumppanin on tärkeää pitää huolta myös itsestään ja tehdä asioita, jotka tukevat hänen omaa hyvinvointiaan. Kumppanin olisi hyvä huolehtia uhrille myös ulkopuolista apua, jotta hän ei olisi uhrin ainoa tuki ja kuuntelija. Kun kumppani pitää itsestään huolta, jaksaa hän paremmin tukea uhria. Oma aika ja etäisyys antavat lisää energiaa tilanteessa jaksamiseen. Tuntemuksia voi purkaa lisäksi muun muassa puhumalla tai kirjoittamalla, mutta on tärkeää hakea tarvittaessa apua myös itselleen. [1]

Lisää tietoa, enemmän työkaluja

Yhteiskunnallisesta näkökulmasta seksuaalisuutta loukkaava väkivalta on aihe, jota on tärkeää nostaa esille ja antaa siitä ja sen vaikutuksista tietoa. Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen näkökulmasta tietoa löytyy, mutta kumppanille kohdistettua tietoa ja tukea ei juurikaan ole saatavilla. Kumppanin tarvitsema tuki

unohtuu helposti, sillä väkivallan kokenut on tapahtuneen vuoksi yleensä asian keskipisteenä.

Tiedon saatavuus lisää työkaluja asian huomioon ottamiseen ja käsittelemiseen parisuhteessa. Ihmisten on helpompaa hakeutua avun piiriin ja kynnys asian puheeksi ottamiseen madaltuu.

Hamari Niina, kättilöopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Hoitotyön tutkinto-ohjelma

Hildén Ninni, kättilöopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Hoitotyön tutkinto-ohjelma

Kaurala Katarina, kättilöopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Hoitotyön tutkinto-ohjelma

Rainto Satu, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Kinisjärvi Marja, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Artikkeli perustuu opinnäytetyöhön:

Hamari, N., Hildén, N. & Kaurala, K. 2021. Opas seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen kumppanille. Oulun ammattikorkeakoulu. Hoitotyön tutkinto-ohjelma.

Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021122190365>

Lähteet

[1] Väestöliitto. 2021. Miten tukea seksuaalista väkivaltaa kohdannutta kumppania. Hakupäivä 5.12.2021. <https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/miten-tukea-seksuaalista-vakivaltaa-kohdannutta-kumppania/>

[2] Sosiaali- ja terveysministeriö. 2020. Terveyden edistäminen. Seksuaaliterveyden edistäminen. Hakupäivä 5.12.2021. <https://stm.fi/seksuaaliterveys>

[3] Ihme, A. & Rainto, S. 2019. Näkökulmia seksuaali- ja lisääntymisterveyteen. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 77. Hakupäivä 21.12.2021. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2019111438214>

[4] Kallio, M. 2015. Oon siellä jossain mun. Seksuaalisesta väkivallasta toipuminen. Helsinki: Väestöliiton Familia Oy.

[5] Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Seksuaaliväkivalta. Hakupäivä 5.12.2021. https://thl.fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/vakivallan-ehkaisy/seksuaalivakivalta

[6] Nipuli, S. & Bildjuschkin, K. 2016. Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. Ohjaus 5. Hakupäivä 5.12.2021. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-625-4>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 54/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Hamari Niina, Hildén Ninni, Kaurala Katarina, Rainto Satu, Kinisjärvi Marja

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022042831076>

Tiivistelmä: Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta on väkivaltaa, joka loukkaa henkilön seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Se voi olla psyykkistä, fyysistä tai sosiaalista väkivaltaa. Se voi olla joko läheisen, tuttavän tai tuntemattoman tekemää. Uhriksi voi joutua niin naiset, kuin miehet. Tilastot kertovat naisten kokeneen miehiä enemmän seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa. Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen kumppanille koottua tietoa ei ole tarpeeksi ja helposti saatavilla. Artikkelissa tuodaan esille aihetta ja nostetaan asiaa yhteiskunnallisesti esille. Se antaa tietoa seksuaalisuutta loukkaavasta väkivallasta ja lisää työkaluja asian huomioon ottamiseen ja käsittelemiseen parisuhteessa. Tietoperustana käytettiin tutkimusartikkeleita ja alan kirjallisuutta.